

I = INTERVIEWATOR; R = RESPONDENT

V.V. – Subinginer minier

I: Vă mulțumim foarte mult că ați acceptat să participați la proiectul nostru cultural. Vă urez în primul rând un bun venit la Muzeul de Mineralogie

R: Vă mulțumesc

I:OK. Deci familia s-a mutat în Seini să înțeleag

R: Da

I: Meseriile părinților dumneavoastră erau legate de minerit?

R: Nu, nu erau legate de minerit. Erau ambii învățători

I: Învățători în Seini

R: Da, în Seini da

I: Ne puteți spune evoluția dumneavoastră...școlară să spunem?

R: Păi am făcut Liceul de Mate-Fizică, numărul 3 actualul Lucaciu. Pe urmă am dat la Institutul de Învățământ Tehnic Baia Mare, secția Mine, de subingineri, secția Mine și pe urmă am lucrat la...ca subinginer la mina Ilba

I: De la început până la final, nu? Până la pensionare

R: Până aproape de final, până când s-a închis Ilba, pe urmă am fost transferat la mina Săsar și am lucrat acolo până la închiderea definitivă a mineritului din Maramureș

I: Și nu ne știm noi de la Săsar? Eram geolog șef...

R: Eu acolo am lucrat cu domnul P., cu doamna S., cu explozivii

I: Am înțeles...probabil

R: Cu C. și...de asta nu prea ne-am...

I: Nu ne-am intersectat

R: Da, nu ne-am intersectat

I: Așa un pic parcă îmi pare figura cunoscută...să știți da...n-aș vrea să greșesc că n-am o memorie extraordinară. Bun. Deci o viață în minerit. O viață de om în minerit. Ok. Școala care ați terminat-o aci, v-a pregătit pentru producție?

R: Da...școala ne-a pregătit pentru producție...am avut profesori universitari foarte buni, care s-au străduit să ne asigure tot, toate informațiile pe care le dețineau ca să putem să ne descurcăm în...cât mai ușor în producție.

I: Sunteți căsătorit?

R: Da, am familie, am doi copii, copii lucrează

I: Doi copii....fete, băieți?

R: Un băiat și o fată, băiatul este constructor, fiica este economistă

I: Ați fi îndemnat băiatul să îmbrățișeze cariera de...o carieră în minerit?

R: Nu, pentru că mineritul pe vremea aceea era deja în cădere

I: Dar dacă ar fi fost...

R: Dacă ar fi fost evident că...

I: L-ați fi îndrumat

R: Evident că da

I: Da...

R: De ce să nu și lucrăm împreună? Deci...

I: Da, da...e visul oricărui tată

R: Da

I: O întrebare strict personală. Dacă doriți răspundeți, dacă nu, nu-i nici o problemă. Sunteți o persoană religioasă?

R: Da

I: V-a ajutat acest lucru în meserie?

R: Da

I: În practicarea profesiei

R: Da

I: Ok. Care este profesia dumneavoastră de bază? Subinginer minier...Ne puteți spune evoluția dumneavoastră profesională?

R: Profesia...Da, deci...eu sunt minier, conform...după terminarea studiului am făcut 2 ani de

I: Perfecționare?

R: Doi ani de perfecționare, pe urmă am lucrat la compartimentul Administrativ, având în subordine blocurile de nefamiliști de la Ilba, Centrala Termică și cele trei blocuri de locuințe, plus incinta. Deci mă refer la curățenie, tot ce era...

I: Tot ce ține de...

R: De partea administrativă a unității. Pe urmă am lucrat la compartimentul Tehnic la Investiții, vreo 2 ani de zile și pe urmă am fost, să spun așa, promovat...eram dispecer de producție. Cel mai mult aicea mi-a plăcut activitatea de dispecer de producție dar aici a fost și cel mai greu. Deci asta, dispecer de producție, asta înseamnă ieșirea producției din mină, sortarea lor, fiindcă am avut probleme și cu calitatea minereului și noi eram răspunzători și de

calitatea minereului, sortarea lor, golirea vagonetilor, bătutul vagonetilor...livrarea vagonetilor goi în mină...deci tot...Centrala Termică...tot ce era la suprafață, vestiarele...tot era în subordinea noastră.

I: Da...apoi...după această etapă?

R: După această etapă odată cu închiderea mineritului la Ilba am trecut la depozitul de exploziv fiind gestionar de materiale explozive și asigurând transportul de la depozitul din Baia Mare, atât la Nistru cât și la Ilba.

I: Ați urmat ceva cursuri pentru a deveni autorizat în manevrarea explozivului?

R: Cursuri nu am urmat că...da...deci...cursuri...a fost, am avut...am făcut cursul ăsta de...ca să fiu apt pentru folosirea armei și a muniției, că am avut și pistol în dotare. Și...am fost, am făcut și cursul de artificier la suprafață, foarte mulți nu...sau foarte puțini au avut dreptul ca să fie artificieri la suprafață

I: Erau pe mai multe direcții...artificierii...adică autorizația pentru

R: Da deci erau artificierii subterani unde erau majoritatea și după știința mea două persoane au fost la Ilba care au avut dreptul să puște și la suprafață.

I: În Margareta cine pușca? Coleg de-al dumneavoastră?

R: Coleg da...coleg de-al meu da

I: Ați pușcat în Margareta...nu...

R: Nu, nu, nu...

I: Margareta fiind cariera de la...

R: Da, da, da...Nu...deci noi eram gestionari, de pușcat era o firmă privată care pușca, care...era o firmă privată

I: Da. Apoi prin restructurarea activității ați ajuns la Săsar

R: Când am ajuns la Săsar tot la depozitul de exploziv de pe Valea Corbului sau respectiv din subteran de la Săsar

I: Din Sofia

R: Din Sofia da

I: Ok. Bun

R: Și în 2007 când s-a pus capăt

I: S-a pus capăt

R: Da...

I: Cât subteran aveți atunci? Și cu cât ați rămas că bănuiesc că...

R: Păi cu cât am rămas după administrativ, după compartimentul tehnic, 16 ani jumate

I: 16 ani jumate

R: Da

I: Cum îi mai rău

R: Cum îi mai rău...Între-între

I: Da...Ok.

R: Dar viața merge înainte și...mie mi-a plăcut mineritul și aș mai fi stat cu drag, ori la Ilba, ori la Săsar, ori la Nistru...oriunde deci m-am acomodat foarte bine, deci eram și bine văzut...deci

I: Știți cum se spune...cine a mirosit odată mina...

R: Da...nu mai...

I:...tot cu mirosul ăla rămâne în...subconștient

R: Și mai țin legătura cu foștii colegi, cu C., cu Ș., cu...alții deci

I: Pe C. la Săsar l-ați cunoscut, așa-i?

R: Nu, la Ilba

I: La Ilba?

R: Da...

I: Lasă că vine el încoace...Bun. Haideți să luăm o zi obișnuită din viața unui dispecer de producție de la Ilba, da? Ce făcea efectiv un dispecer? Într-o zi obișnuită de lucru

R: Deci după ce am ajuns la serviciu, în vestiar ne schimbam și printre altele, intram în vestiar, întrebam de celălalt coleg ce probleme au fost, probleme de producție ce au fost, cum le-a rezolvat, ce am de făcut, ce nu s-a făcut și așa mai departe, deci mă informam deja din vestiar. Pe urmă mergeam la dispecerat, acolo iară verificam hârtiile dacă sunt semnate, dacă sunt întocmite corect și așa mai departe...mergeam la compartimentul Producție unde dădeam aceste date și începea practic activitatea propriu-zisă. Veneau vagoanele din subteran care trebuiau verificate, trebuiau deci sortate că era minereu complex, era cuprifera, era steril

I: Fiecare pe categoria...necesară

R: Da...trebuia de manevrat fiecare la culbutorul la care trebuia de golit și ne certam și cu șefii de sectoare și...șefii de sectoare veneau și ne arătau minereu din vagon, noi le arătam sterilul...și pe urmă goleam vagoanele, le băteam

I: În privința calității aveți susținere din partea geologilor sau dumneavoastră apreciați...știind de unde provine

R: Am avut și din partea geologilor, dar noi am avut, zic eu că am avut foarte mare susținere din partea conducerii...A fost o perioadă de vreo 2 ani jumate, trei când dispecerii de producție erau plătiți după...după minereu....Deci noi...în prima lună am fost penalizați cu

10% că...minereul era foarte slab...După aceea am intrat în pită ca să spun așa și tot ce vedeam noi că nu e bun le...

I: Refuzați

R: Le refuzam și le dădeam la steril...Și încet, încet calitatea minereului a urcat și noi am început să fim pe parte pozitivă, deci aveam 5%. 7% peste salar totdeauna deci ne făceam treaba în mod serios...și spre surprinderea mea ceilalți colegi erau puțin cam supărați pentru acest lucru...și...

I: De ce? Că doar erați stimulați pentru munca care o depuneați

R: Da...dar...

I: Minerul avea voie să fie stimulat? Ce...Am înțeles...

R: Și atunci treaba asta a mers în doi ani jumate, trei și pe urmă iară s-a revenit așa la...

I: Deci dumneavoastră înainte vreme....există un compartiment mai complex de CTC, Control Tehnic al Calității...

R: Noi făceam acel CTC

I: Pe dumneavoastră v-a însărcinat prin fișa postului să faceți acest lucru, deci faceți treaba la doi inși cum ar veni

R: Da

I: Da...s-au mutat multe în minerit de-a lungul timpului...vis-a-vis de structură

R: Da...deci s-a optimizat...s-au...

I: Optimizare sau poate chiar...de optimizare dar mă rog, alea sunt deja povești. Ok, continuați. Rămăsesem la sfada cu șeful de sector sau cu șeful de schimb, sau mă rog, care era

R: Da și am uitat să vă spun că a venit și conducerea, nu o dată că a fost chemat...dar conducerea nu s-a băgat

I: Arbitraj

R: Nu, nu s-a implicat...

I: Nu...ca să arbitreze zic conflictul

R: Aaa nu...nu, conducerea a fost de partea noastră...deci conducerea foarte mulțumit și dacă ne spunea odată „Dăi drumu, lasă vagoanele să meargă”...atuncea tot așa făceam și pe mai departe și...dacă așa a zic directorul, dăi bătaie și care-i problema...Deci noi am fost ajutați zic eu de conducere în primul rând.

I: Ca să înțelegem. Structura Ilba...Ilba îi formată din mai multe zăcăminte...tot materialul de producție, tot materialul....tot minereul venea într-un singur punct?

R: 80%...În 80% din cazuri venea da...deci venea de la Cicârlău, venea de la Purcăreț, venea de la Valea Băii, deci toate erau...

I: Veneau jos la...

R: Da...deci veneau în curte, la silozul central. De unde era încărcat în mașini și dus la Baia Mare

I: Și de la Purcăreț pe CF-u venea?

R: Da...

I: No bine Purcărețu-i mai aproape

R: Da

I: Așa...ok...bun. Separați, sortați vagoanele

R: Separat, sortat vagoanele...și după golirea vagoanelor care nu se făcea manual, se făcea mecanic...

I: N-ați prins culbutoare manuale din alea așa...și baros

R: Am prins și din alea...am prins da...Deci nu la silozul central și acolo pe urmă bătea vagoanele de talpă ca să cadă și pe urmă le dirijam înapoi în subteran în funcție de solicitarea primită de la șefii de sectoare, unde să le trimitem...și așa mai departe...nu avea nici un rost să-i trimitem de exemplu 50 de vagoane într-un loc unde nu aveau posibilitate de garare, nu se puteau încărca decât 20 și celelalte 30 atunci erau blocate ca să spun așa...până în schimbul următor. Pe urmă făceam o tură la Centrala Termică să vedem dacă sunt și acolo probleme, acolo probleme mai mult erau cu apa, că apa trebuia de adus de la Puțul..de la Ilba de jos, de la Ilba pe 7 kilometri până sus la mină, acolo fiind mai multe probleme, destul de dese, mergeam în vizitare, verificam curățenia. Mergeam în curte care iară trebuia de curățat, că se mătura zilnic toată curtea...tot timpul era activitate, ori cu florile, ori cu zona verde...deci...cu frunzele...

I: Plus combaterea prafului

R: Da, deci era activitate intensă și mai primeam și dispoziții, alte dispoziții care...mergeam pe haldă, noi răspundeam de făcutul granturilor, de depozitul de pe haldă...deci ca să fie și acolo ordine și curățenie...deci era o activitate destul de grea. Erau zile când eram foarte foarte obosit...și erau zile când era o zi mai ușoară

I: Era...cum să zic a treia meserie cum ar veni, al treilea om pe care ...odată dispecerul, al doilea CTC-ist și al treilea cu administrativul

R: Deci a fost frumos, eram tot timpul în activitate, nu stăteam pe scaun...

I: Cum era ierarhia? Deasupra dumneavoastră cine era, sub dumneavoastră cine era?

R: Păi...deasupra mea era direct șeful de sector, sector 3, era domnul inginer M.

I: Transport?

R: Nu, șef sector 3 era suprafața

I: Suprafața, am înțeles

R: Da și acolo intra și transportul da...deci erau trei sectoare, sectorul 1, 2, 3...sectorul 3 fiind suprafața, mecanicii...transport...atelierul mecanic

I: Auxiliarii cum ar veni...da...ok. Deci aveți șeful de sector, șeful de sector dădea seama inginerului șef și asta era ierarhia...

R: Și eu mai primeam dispoziții și de la inginerul șef...Producție, da...și de la domnul director...și...evident le făceam în ordine ierarhică...prima dată ce spunea domnul director, ce spunea domnul inginer șef și...

I: Da

R: Da...ei înțelegeau că dacă eventual nu se puteau face atunci pe moment, se făceau în schimbul 2, dar tot se făcea...deci...nu se pune problema să nu se facă, să nu se vrea să facă sau...

I: Da...

R: Sub mine erau ceilalți colegi de-ai mei...care de asemenea erau să spun așa...sortați...care tot erau serioși și cinstiți...nu se dădeau vagoane...nu...că și asta era o problemă o perioadă la noi că se dădeau vagoane și deci...fiecare lucra...deci eu așa zic că la Ilba am prins atât la Producție, la dispecerat cât și la depozitul de exploziv echipă încheată...

I: Deci n-ați avut probleme...cu colegii

R: Nu...deci...n-am avut nici cele mai mici discuții sau...

I: Bănuiesc că nici dumneavoastră nu sunteți conflictual...de aia...

R: A..nu, nu, nu...să știți că și la noi a fost, cum să spun, conflicte dar...alea erau...

I: Inerente

R: ...cu oamenii..deci cu oamenii...erau da nu le puneau la suflet și se rezolvau de la sine...le rezolvam și...cu cine nu ne înțelegeam...îi dădeam afară deci...îi sancționeam, eu eram destul de, destul de drastic din acest punct de vedere...

I: Care erau condițiile de muncă?

R: Condițiile de muncă înainte de Revoluție erau destul de bune....după Revoluție condițiile de muncă s-au înrăutățit, s-au înrăutățit pentru că toată lumea știa deja că mineritul se va închide și nu s-au mai alocat investiții suficiente, nu s-au preocupat să le mai aducă și era din ce în mai greu de făcut producția respectivă. Și de aici a început declinul mineritului...zic eu...dacă s-ar fi făcut altfel, s-ar mai fi putut...salva și mineritul o perioadă de timp...cel puțin o perioadă de timp...

I: Acuma știți cum era...obicei, să spunem un obicei în minerit...cine avea boli profesionale...știu eu fibroză într-un grad mai avansat sau chiar silicoză cam era scos către suprafață. Aveați oameni în subordine cu...din astea?

R: Da...da...am avut, acești oameni erau puși la lucruri mai ușoare, mă refer la granturi, unde aveau normă...care trebuiau să le facă, câte 150 de granturi fiecare...

I: Nu ne spuneți ce e ăla un grant?

R: Grant este un lemn de susținere

I: Pentru? Haldă

R: Pentru...da...

I: Deci halda se construiește pe lemne

R: Da

I: Pe capre, pe granturi...pe care se montează șina...și ea avansează odată cu bascularea minereului

R: Exact, exact

I: Asta este ideea, da? Câte aveau? 100?

R: 100

I: Pe zi?

R: Da, da, da, da

I: Unu? Sau echipa?

R: Da...ăăă...noi am avut și gater, deci lemnul odată era tăiat, era cât de cât...fasonat

I: Fasonat

R: Da...

I: Da totuși îi mult...

R: Lucrau în echipă, nu era nici o problemă...

I: Și spuneți că aveau silicoză, fibroză

R: Da, aveau silicoză, fibroză...și își urmau tratamentul dar cel mai des primeau bilet gratuit la Căciulata...bilet de tratament 2 săptămâni la Căciulata...unii au profitat de bilet...

I: Alții nu

R: ...alții nu...deci dacă...zic eu că dacă ei profitau de bilet și mergeau și se tratau cu...tot ce era de recomandat, atunci situația lor s-ar fi îmbunătățit și ar fi fost mai...

I: Că de vindecat nici vorbă, dar de crescut calitatea vieții, crește

R: Da...

I:...un picuț...da așa-i

R: Ar fi fost mult mai ok da...mulți au profitat și au vândut biletul și nu s-au grijit de sănătate...

I: Alte boli profesionale? Acuma reumatism nu mai spunem...astea nici nu erau recunoscute

R: Alte boli profesionale...zic eu că nu...toate bolile profesionale au fost discutate, verificate. De exemplu eu am o nelămurire...de ce pe galeria principală unde circulau cel mai mult probagii, geologii, topografii, cei de la aeraj, cel puțin la nivelul Ilbei toți băiețiiăștia au murit...

I: Mda...erau studii neoficiale în care se spunea de fapt că e mai mult praf și mai multe gaze sunt pe galeriile de transport sau pe transportul personalului decât la locul de muncă...

R: Dar nu s-a făcut un studiu în acest sens...sau s-a ținut la secret

I: Nu...nu s-a vrut a se recunoaște...n-am să înțeleg niciodată de ce...că doară nu era ceva...boala-i boală...nu fuge, nu pleacă...nu...te-ai căptușit cu ea...Probabil...probabil zic eu că îi obliga pe urmă se ia niște măsuri de combaterea a prafului...Dumneavoastră știți cum lucrau la transport...când aduceau câte o garnitură din aia mai grea...ce puneau pe șină? Nisip

R: Da...nisip

I: Ce ieșea acolo? Cred că ați pus și dumneavoastră...

R: Da...sigur, sigur...

I: No ați văzut...

R: Mai ales că și noi am avut pantă....mai ales

I: Da...era minereul mai greu...sau mai multe vagoane acățate laolaltă...

R: Exact

I: Ce făceai? Puneai nisip. Ce ieșea de acolo? Dumnezeule sfânt...nici nu-i bine a vorbi

R: Exact...

I: OK. Bun...

R: Și mai erau și accidente...

I: Așa...vă amintiți de unul care să că...toate sunt tragice...toate sunt, cum să spun te înfiori când îți aduci aminte de ele, da este vreunul care v-a marcat în mod deosebit?

R: Eu o să-mi amintesc două. Una dintre accidente, care m-a marcat, a fost un mecanic de locomotivă care a dus un electrician, înainte de începerea schimbului totdeauna ducea un

electrician la postul de transformare care se decupla când intra locomotivele în mină, când era suprasolicitat se decupla și electricianul trebuia să fie acolo ca să cupleze înapoi...

I: Stația

R:...stația. Și noi am văzut pe galerie lumina de la locomotiva electrică de mină dar nu se mișca, nu se apropia...și n-am știut ce s-a întâmplat...și conducerea era la gura minei, trenul trebuia să intre...și nu s-a mișcat, lumina nu s-a mișcat...Și atunci eu fiind dispecer a trebuit să mă duc înapoi să văd ce s-a întâmplat. Și vreun kilometru, un kilometru și era locomotiva staționară...și mecanicul de locomotivă era lovit la cap, i s-a spart arcada, spărgându-i-se arcada, a curs foarte mult sânge pe față și evident că nu a văzut absolut nimica...scândurile de la firul de cale, o scândură a căzut...la locomotivă trebuia în față să fie grilajul metalic...

I: Protecție, da

R: Protecție...s-a luat jos, nu știu din ce cauză sau ce s-a întâmplat...l-a luat jos și scândura i-a intrat în față...

I: De-o absurditate...

R: Neatenție...

I: Da...neatenție...

R: Neatenție, deci cel mai multe accidente s-au întâmplat din neatenție...

I: Sau grabă

R: Sau grabă...

I: Bine când ești grăbit normal că nu ești atent

R: Da...Cu greu...un kilometru și ceva l-am scos afară pe umăr...și eu m-am făcut sânge și așa mai departe...l-am scos afară

I: Era inconștient?

R: Aproape...că abia mai umbla, cel puțin când am ajuns mai aproape de galerie...era numai pe mine și de-abia...și eu tremuram de forță că nu mai puteam ține și l-am scos afară...a fost întâmpinat de asistentul de la mină i s-au acordat primele ajutoare și mie mi-a părut foarte bine, reacția directorului...„Du-te-n vestiar, fă o baie și schimbă-ți hainele”...eu atunci am intrat în mină...toată lumea a fost preocupată de bolnav, prima dată a fost aranjat bolnavul, dar directorul a avut grijă și de mine...ceea ce mie mi-a plăcut...

I: Da...normal...așa și mai spuneți de încă unu

R: Da...încă un...

I: Întrebarea acuma...a avut de suferit? A murit? Nu

R: Nu, n-a murit....dar a avut de suferit deci a stat mult timp în spital, a fost pe foaie de boală deci...până la urmă mina a pierdut un om o perioadă de timp deci un mecanic...

I: Da

R: Dacă nu se lua jos grilajul....nu era nici o problemă....deci...

I: Da

R: Celălalt accident...tot așa un accident stupid.. Unul dintre mineri se juca pe siloz, tocmai când eram eu de servicii, nu erau vagoane și a luat o capsă...nu știu de unde a găsit o capsă, a luat o capsă și cu un bolovan, cu ceva...a lovit capsă...noi am auzit...poc...da nu știam că ce-i...știam că ce-i...da unde?...și ăsta fugea la dispecerat...cu mâna...bun.... Hai cu mine, mergem jos la asistent...îl duc și pe el jos...tot...trebe de trimis la Baia Mare...sunăm pe doamna C. de la Protecția Muncii...„Doamnă asta-i situația...”...l-a sunat pe un profesor renumit, domnul I...și l-a dus la Baia Mare...la un moment dat zice asistentul...„Bine, bine da unde-i degetul?”.....„Ce deget?”...

I: Ca să-l folosească la reconstrucția...da...

R: M-am dus înapoi pe siloz

I: Mda...dacă n-ar fi tragic ar fi chiar amuzant...îmi cer scuze...

R: M-am dus înapoi pe siloz...și acuma urmează...tragicul...și mă uit în dreapta, mă uit în stânga și nu văd numa o mănușă...am ridicat mănușa...o căzut degetul...n-am știut ce să fac...am avut...dispecerii noi trebuia să avem când mergeam la conducere un carnețel cu notițe...deci să ne notăm ce trebe de făcut și așa mai departe....am rupt de acolo o foaie, am luat degetul și l-am dus la dispensar...s-a pus degetul în spirt sanitar. Și a fost trimis cu altă mașină la...deci din neatenție...

I: Asta nu e neatenție...asta e prostie...

R: Da...

I: Scuzați-mă da...te apuci tu să dai cu bolovanu în capsă...

R: Și după ani de zile...deci și-a revenit...după ani de zile...m-am întâlnit cu persoana respectivă, că pe urmă a fost dat afară, a fost mă rog...a plecat de la noi și degetul l-a reconstruit dar nu l-a putut îndoii definitiv...dar i-a pus înapoi

I: Bine că l-a recuperat cât de cât...

R: Dar a fost dat afară și...

I: Unde...o găsit prin minereu o capsă și-o zis ia să vadă el ce frumos pocnește...Mda. La ce nivel erau câștigurile materiale? Vă permitea un trai decent?

R: Da....da câștigurile, mai ales înainte de Revoluție, câștigurile erau foarte ok. Eu tot auzeam că nu este carne, nu este pâine, nu este lapte, nu este salam, nu este nu știu ce...noi aveam, deci noi eram foarte bine aprovizionați, noi...eu am amintiri plăcute deci nu am...în acest sens...după Revoluție, îmi pare rău să spun dar situația s-a stricat, după Revoluție...nu sunt nostalgic da...

I: Da...Tehnici vechi de minerit de care ați auzit? Povești de la bătrâni, de la Ilba...aurul de la Nepomuc...

R: Tehnici vechi nu prea...nu prea sunt la curent cu tehnicile vechi...eram la curent cu...

I: Acolo povești, minciuni, superstiții din astea?

R: ...cu tehnicile, cu tehnicile actuale...cu ce se făcea deci...încercam să mergem pe...variantele cât mai oficiale și nu..nu ne permiteam să...

I: Am uitat să...cred că am sărit...ce capacitate avea silozul ăla principal

R: Silozul principal de 500 și 450, complexul era mai mare de 500...450...

I: Tone spunem, nu?

R: Și...

I: Tone...tone

R: Tone, tone...da...și am avut și un culbutor, manual care a fost făcut și electric, care era ori pentru cuprifer, ori pentru steril.

I: Și...din colectorul ăsta central stătea camionul dedesubt, nu?

R: Da...era un om cu ranga, deci era la manetă care deschidea gura, era unu cu ranga care...cu o rangă lungă care

I: Să ajute

R: Bolovani da...să intre și pe urmă se închidea și...era...Acolo era foarte greu iarna, minereul fiind umed iarna îngheța...și atunci noi așa trebuia să facem ca noaptea pe cât posibil să...să golim...să golim silozul...Dar iarna transportul era și mai greu...producția era cam tot același, și afară era mai greu de...făcut manevrele și așa mai departe...

I: Și la Ilba ninge...

R: Da...și...

I: Pe Handalul Ilbei acolo...

R: Și și acolo o fost niște greșeli, de exemplu am primit sarcină să pun pe o cupă de Ifron anvelope, două anvelope și să le aprindem și să le ținem sub gura de siloz ca să nu se....să se topească zăpada ca să putem goli...Ei, noi ținând acolo mult anvelopele și punând 2, 3 și așa mai departe...cupa...puțin s-a...

I: Deformat

R: Deformat...Bun...atunci s-a renunțat că n-avem altă metodă...erau multe lucruri din astea care...

I: Da nevoia te învăța că nu aveai de ales. Ok. Mi-ați spus punctul așa despre mineritul dinainte și de după. Existau diferențe mi-ați spus, nu?

R: Da...

I: Ce le-au cauzat? Ce credeți că au cauzat aceste diferențe? Să înțeleg că înainte era mai bine...ulterior mai rău...

R: Păi singura cauză deci după...

I: După dumneavoastră sigur, părerea dumneavoastră personală

R: Deci era mai bine înainte pentru că după Revoluție toată lumea a avut așteptări, cu democrația, cu nu știu ce și toată lumea a început să facă ce voia. Deci numai oamenii simpli...și conducerea și toată lumea, deci na...Și atuncea a fost o perioadă când nu prea se lucra, se aștepta să se vadă ce va fi, cum va fi, cu alegerile cu nu știu ce...Și atunci a fost o scădere așa...

I: O ruptură

R: Scădere a producției...

I: Știu că atuncea ne-a dat Iliescu bani sută la sută...doi ani de zile stăteam numa politică dezbăteam pe scândură

R: Și asta a fost unul dintre motive și pe urmă a fost cu Uniunea Europeană cu închiderea mineritului...și toată lumea atuncea și-a dat seama că vine sfârșitul și nu s-a mai...nu s-a mai preocupat ca să...nici n-o mai primit investiții așa mari și...așa s-a dus pe râpă tot....Deși eu cel puțin credeam că așa o mină frumoasă, cu clădiri cu nu știu ce să fie așa de distrus...acuma vorbesc numa de mină deci nu vorbesc de țară și așa mai departe...

I: Da că țara-i ca și mina nu-i stres...

R: Nu...nu...mi-e greu și acuma să concep că este așa de ușor de distrus și este foarte greu de...

I:...de pus în loc ceva

R: Da...de făcut

I: Pentru mine Ilba îmi rămâne în memorie ca și distrugere...cu toate că nu...îi un pic conexă...căbănuța aia de sus de pe...de la depozitul de exploziv mai sus

R: Da...deci unde stătea...unde stătea fostul director

I: Ce Dumnezeule sfânt? Aia parcă o intrat în pământ așa...ce s-o furat s-o furat, ce s-o spart s-o spart da...efectiv văzând cu ochii așa...

R: Da...acolo cu bazin de înot, cu teren de tenis, cu...da...tot...Care se putea conserva, se putea vinde, se putea...

I: Da sigur...

R: Folosi pentru altceva

I: Da cu aia ce-ați avut? Vorba aia...cu căbănuța aia ce-ați avut?

R: Se putea face orice...deci pentru pensionari ori indiferent...

I: Sigur...pentru foștii mineri

R: Da...se putea face orice deci...un centru de recreere, un ceva se putea face deci...da este mai ușor de distrus

I: Este emblematic și plus de atâta...vorba dumneavoastră...sediul ăla frumos acolo...ruină totală

R: Eu de când am venit de la Ilba...am amintiri foarte plăcute...deci eu nu am mai fost, nu am ...nu vreau să văd dezastrul de acolo

I: Nu ați avut curajul

R: Eu am participat și la gard și la poartă și la...făceam multe lucruri acolo deci...am în memorie deci...no asta este

I: E și mâna dumneavoastră acolo și de aia nici nu vreți să mai...

R: Da...da...

I: Mai bine să știți că poate...

R: Eu n-am fost să văd, să...nu...vreau să rămân cu amintirile...

I: Cum v-a afectat închiderea mineritului? În primul rând anii de pensie...adică mă rog, perioada până...care o mai aveți de...

R: Mie nu mi-a căzut bine deci...am avut 16 ani jumate de subteran și mi-ar fi plăcut să am 20...deși am lucrat 20 și ceva de ani, 27 sau 28 în minerit...dar când eram la tehnic, la administrativ acolo n-aveam subteran...că am uitat să vă spun că printre sarcinile mele, trebuia să mă duc pe galerie, să mă uit ce fel de...mai cădea câte o roată de la un vagonet, mai...câte-o bucată de lemn, câte-o bucată de fier, deci tot trebuia să ținem și linia din subteran în stare curată, de funcționare, trebuia să trimitem oameni care să curățească...vasarășul canalului de apă...deci...aveam CF-iști în subordine, mai mult stăteai și-n subteran și la suprafață...mai...se mai lucra în zilele de...când nu era activitate...

I: Deci v-a afectat chiar rău...inclusiv financiar

R: Da...financiar da...

I: Pe lângă condițiile de pensionare, plus financiar că bănuiesc că a fost o lovitură

R: Da..deci pentru mine...

I: Mai ales cum locuiți dumneavoastră...și asupra comunității? Erau mulți mineri care lucrau?

R: Da, deci erau mulți mineri din...deci nu numai mineri ci și în alte activități conexe

I: Da...da...auxiliarii cum le spunem, cu toate că...mineritul ăsta nu-i numa...

R: Exact...numa minerul din subteran ci ...da, da, da

I: E o industrie complexă nu...

R: Da, da, da...

I: Ilba îi ce îi datorită mineritului...nu mai povestim...Baia Mare îi ce îi datorită mineritului

R: Da, da, da...Și...

I: Și comunitatea ce-a zis? Ce-a făcut?

R: Păi comunitatea ce-a făcut? N-a făcut nimica...asta este și toată lumea a luat așa cum e și...astea-s dispozițiile și noi ...nu cred că avem o cultură a mitingurilor sau a ...

I: Protestelor

R: Protestelor...ca să spun așa...noi acceptăm ce ni se spune și...asta e...

I: Și chiar îi votăm pe ăia care ne-au...Da...

R: Da...da asta

I: Asta-i altă poveste

R: Altă poveste, da....

I: Asta așa ca să destindem un pic atmosfera că este...e un subiect greu și un subiect tragic pentru multe familii

R: Da...să știți că da

I: Vă întreb...în Seini mai sunt tineri?

R: Nu...nu...majoritatea

I: Păi oare de ce?

R: Majoritatea au plecat...

I: La ce să steie...

R: Deci încă noi am acceptat situația așa cum este dar la Ilba...în căminul de nefamiliști și în celelalte trei cămine...erau și persoane, multe persoane care o venit din Moldova...pentru ăia a fost un șoc și mai și...ei a trebuit să plece înapoi...

I: Da...

R: deci pentru ăia a fost mult mai greu. Au avut multe familii din Moldova....deci ei au venit să facă minerit, să aibă bani și așa mai departe și...

I: Și și-o întreținut familia și...

R: ...s-au stabilit aici...și pe urmă au trebuit să plece

I: Și dezrădăcinați și fără parale

R: Și...și...pentru ei a fost un șoc și mai și...

I: Da...Știți foarte bine cam se s-a întâmplat cu mineritul pe meleagurile noastre...ce credeți că ar trebui să facem...Ce ar trebui să facă actuala comunitate pentru a mai salva ceva din...măcar din memoria mineritului, nu neaparat...mineritul...întrebarea cu redeschiderea mineritului urmează...

R: Urmează...Și eu sunt conștient că urmează

I: Dar ce-ar trebui să facă? Sau cum...

R: Sau ce ar fi trebuit să facă? Ar fi trebuit să facă acest lucru mult mai repede...începând cu anul 2008-2009. Asta ar fi trebuit să facă că între timp lumea a mai uitat...

I: A intrat în cotidian...

R: Da...se cam uită...ca și cazul Colectiv acumă să spun așa

I: Da, da, da...exact...emoția de moment și pe urmă...probabil...Da într-adevăr poate că era momentul atunci cât era..emoția...

R: amintirile mult mai vii

I: Emoția mult mai....pregnantă

R: Era mult mai...

I: Da...Trecem la un subiect care nouă ne este foarte drag...cui nu-i este drag să vadă ceva frumos și mă refer la florile de mină. Ce știți de la Ilba de florile de mină? Știți ceva de vivianitul ăla care a apărut?

R: Păi...la Ilba din păcate florile de mină nu prea...nu prea au fost, zonele cele mai bune sunt Cavnic, Baia Sprie, Herja...noi nu prea ne-am bucurat de acest...

I: Ilba n-a generat, decât prin anii 70 a fost ceva vivianit și ceva...un pic de baritină așa mai groasă cenușie dar în rest din păcate. Ok. Ne apropiem de sfârșitul interviului domnul V.. V-aș întreba ce a însemnat pentru dumneavoastră mineritul

R: Mineritul? Viața mea, pot să spun așa....mi-a plăcut, am făcut cu drag și-mi pare rău că s-a terminat...

I: Pentru că s-a terminat, credeți în redeschiderea lui?

R: Da...

I: Da?

R: Da...probabil în alte condiții, cu altă tehnologie, cu altă viziune...trebe să meargă

I: Rezervele sunt acumă...

R: Rezerve sunt, prețul aurului a crescut, prețul fierului a crescut, prețul cuprului a crescut...și noi stăm pe un zăcământ foarte bun și nu îl folosim și o să vină alții care o să se folosească de rezervele noastre...asta este părerea mea...

I: Alții străinii sau noi?

R: Alții străinii

I: Noi suntem în stare sau nu?

R: Alții străinii

I: Se pare că noi nu suntem în stare...

R: Nu...eu așa văd...deci o părere personală

I: Sigur, sigur....evident...

R: Alții străini pentru că noi nu suntem administratori buni...

I: Drept dovadă...nu?Ok...Domnul V. noi vă mulțumim foarte mult pentru că ați acceptat invitația noastră. Vă mulțumim mult pentru experiența pe care ne-ați împărtășit-o și vă dorim multă sănătate.

R: Și eu vă mulțumesc că mi-ați dat posibilitatea să...amintesc de câteva lucruri frumoase din minerit. Și vă doresc multă sănătate și vă salut cu tradiționalul salut „Noroc bun!”

I: Noroc bun, domnul V.!